

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. Explicatur modus quo lex facit abundare peccatum, & iram operatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

41
est mihi mandatum quod erat in vitam, hoc esse in
mortem; hoc est, occasione accepta peccatum per
mandatum secessit me, & per illud occidit; hoc est,
Lex subtrahit, ut abundaret delictum; hoc est, Lex
iram operatur; hoc est, virtus peccati Lex. Prohibitio
enim peccati, quod est Lex, auget profecto desiderium
peccandi: quod non extinguitur nisi contrario deside-
rio recte faciendo, ubi fides per dilectionem operatur.
Et ita, ut paulo superius dixit, sub lege pecca-
tur, insuper etiam pravaricator amissa excusatione
ignorantia convictus iacet.

Ex quibus hoc colligimus, non recte sco-
pum data legis eos intelligere, qui putant
idecirco Iudeis datam, ut quia morum ho-
nestas in veretunda peccandi licentia ac turpi-
tudine obsoleverat, lege data aliquantulum
restringeretur, faciliusque vi legis peccata ca-
verentur. Hæc enim Iuliani sententia magno
conatu Augustini impugnantis explosa est.
Peccatum ergo infringit censura legis, inquebat
Iulianus, & infringendo ex multa parte restringit.

A Cui reponit Augustinus pro Apostolici sen-
sus integritate decertans: Si peccatum lex infren-
git, & multa parte restringit, mortuus est, qui ait:
Lex subtrahit ut abundaret delictum. Sed quia illo
verum dixit, tu nihil dicis; & tamen nihil dicendo,
hæretica pertinacia contradicis. Ecce hæreticam
vocat pertinaciam, qua vel peccatum per le-
gem aliquâ ex parte restrictum esse sustinebat,
cum secundum Apostolum per legem abundasse
dicendum sit. Peccatum enim neque restringi,
neque infringi, neque caveri nisi per gratiam
potest, ideoque necesse est illud accessu legis
per incrementum cupiditatis, & pravarica-
tionem legis augeti. Unde cum idem Iulia-
nus dixisset: Causam maximam fuisse promulgan-
da legis, ut peccatum proderetur & caveretur. Con-
stanter ei respondet Augustinus: Ut proderetur
verum dicis, hoc & nos dicimus: ut autem caveretur,
non lex sed gratia, non littera sed Spiritus fecit. Lex
enim subtrahit, non ut caveretur, sed ut abunda-
ret peccatum.

CAPVT DECIMVM

Explicatur modus quo lex facit abundare peccatum;
& iram operatur

Hæc doctrina quia hominibus vim
legis non satis penetrantibus, car-
naliq; sensu peccatorum fugam me-
tuentibus durissima semper visa est,
adversarios multos habuit. Non enim capit
carnalium sensus, qui se libero arbitrio &
agendorum cavendorumque cognitione cernit
instructum, non se posse peccatum jam cogni-
tum, à quo consiliis, hortationibus, suasioni-
bus, legibus, supplicisque revocatur, sua li-
bera voluntate declinare, sed reatum suum po-
tius adjecta legis pravaricatione cumulari.
Itaque & Pelagiani, & Manichei, & Iudæi
gravissimè ex doctrina ista scandalizati sunt.
De Pelagianis jam audivimus. De Manichæis
testatur, eos In obscuritate legis tanquam in clau-
stris officis caliginem passos: Existimasse legem da-
tam ab alio non à Deo, quia per illam homo factus
est pravaricator. De Iudæis alibi; eos a quo ani-
moserere non potuisse, quod lex pravaricationis gra-
tia posita esset. Quapropter & modus explican-
dus est, quo pravaricationis gratia seu propter
pravaricationem lex posita fuit, & quo tan-
dem consilio lex talis hominibus infirmis da-
ta, qua peccatis afflicti, gravius adhuc affli-
gerentur. Hoc enim à divina misericordia
utque benignitate primâ fronte videtur ab-
horre.

Et modus quidem quo accessu legis abun-
davit peccatum reatusque hominis cumulator
factus est, Deum extra omnem culpam col-
locat. Hoc enim per accidens contingit ex parte
Dei; per se ex innato & consuetudine roborato
hominis vitio. Est enim animo diversis li-
bidinibus temporalium bonorû vitiatu-

A rale, ut ea que cupiditatibus consentanea sunt,
oblata concupiscat: idque tanto impotentius,
quanto fortius prohibentur: Nescio quo enim
modo hoc ipsum quod concupiscitur, fit incandens dam-
natur. Legis ergo accessus per se quidem tea-
dit ad restringendum cupiditatis impetum,
quatenus frenandum esse docet: sed propter
infirmam visceribus hominis libidinem, fit ut
indè ardentius inflammetur, ut si indè gravior
reatus consequatur, non Deo, qui terminos
ponit malo, sed homini terminos transilienti
imputandum sit. Lex enim per se non fomes
sed limes ardoris est: quâvis propter vitium
ex limite exardescat magis & magis. Ita fit ut
littera legis occidat, & iram operetur, & sub-
intraret ut abundaret delictum. Hunc occi-
dendi augendique peccati modum tradidit
Augustinus, quando dixit: Multum interest non
quid accipiat, sed quis accipiat, nec quale sit quod da-
tur, sed qualis sit ipse cui datur. Nam & bona ob-
stant, & mala proficiunt, sicut fuerint quibus dantur.
Peccatum, inquit Apostolus, ut appareat peccatum
per bonum mihi operatum est mortem. Ecce per bonum
factum est malum, dam malè accipitur bonum. Et
alibi declarat hoc ita per accidens ex parte le-
gis ac legislatoris fieri, sicut per accidens qui-
busdam bonus odor in mortem est, proprio
videlicet vitio morientium, qui aliis est odor
vitæ in vitam. Cum enim interrogando sibi
proposuisset: Cur ergo ministratio mortis dicitur, Lib. 1 ad
si bona est lex? Continuo respondet: Quia peccatum
enim (id est concupiscentia) ut appareat peccatum
per bonum mihi operatum est mortem. Hoc est, non
proprie lex, sed concupiscentia per legem bo-
nam hoc fecit. Nec mireris cum de ipsa pravaricatione
Evangelii

41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

IN
III

Evangelij dicitur sic, *Christi bonus odor sumus Deo, in eo qui salvati sunt, & in eo qui perierunt. Alijs quidem odor vite in vitam, alijs autem odor mortis in mortem.* Et manifestius adversus Iulianum, cum hac de re pertinacissime contenderet:

Quis autem nescit non legis sed hominum vitia, lege subintrante abundasse peccatum? Quod vitium in eo mox constituit, quod prohibita plus detestant, & sic vitium peccati lex.

CAPUT XI.

Aperitur mysterium divini consilij, quo legem tulit, quæ non nisi prævaricationem & iram operatur.

QUAMQUAM satis perspicue ostendant, neque datori ejus Deo culpam prævaricationis legis auctoris peccati esse tribuendam; non tamen ita expeditum est, quo consilio Deus legem dederit; maximeque talem ac tunc, ac talibus hominibus carnalibus, in quibus prævidebat non observationem, sed solas prævaricationes & cumulationis damnationis merita secutura. Hoc enim quo remotius videtur esse à benignissimi Creatoris misericordia, eo credibilis est id quod Augustinus & Prosper in præcedentibus dixerunt, quod illud consilium Dei mysteriis plenum est, atque altissime later. Unde & Iudæos istud latuisse ex ipsis Apostoli verbis Augustinus colligit: *Quæ autem ait, Lex subintravit ut abundaret peccatum, ipso verbo (subintrandi) satis significavit nescisse Iudæos quæ dispensatione lex data sit.*

In expos.
quarund.
propos. epist.
ad Rom.
cap. 30.

Consilij istius altitudinem facillime penetrant, referantque Scholastici recentiores, ut putant. Sed ipsa sua facilitate præcis defensoribus gratiæ inaudita, satis ostendunt, se non intellexisse illius mysterij profunditatem, clausum sibi ostium invenisse, discipulisque suis reliquisse. Nullum ipsi quippe sacramentum hic inveniunt, cujus altitudo quemquam remoretur. Dicunt enim, Deum hominibus legem dedisse bonam, eo fine ut per gratiam sufficientem, quæ semper præsto vna cum lege aderat, eam observarent, caverentque peccata, sed eos pro ingenita sibi libertate noluisse, idcircoque propter neglectum datæ potestatis abundasse peccata. Quam eorum responsionem antequam operosius refutemus, ipsum consilium Dei in danda lege, sicut ab Apostolo insinuat, & ab Augustino planius patefactum est, ex eorum scriptis proferemus. Ex quo doctrina ista recentiorum tanquam Apostolo & Augustino ex diametro contraria, & quasi ex proposito ad delendos eorum sensus excogitata, per se ipsa corruet.

Quamobrem juxta doctrinam Augustini in Scripturis fundatissimam plurimis locis traditam, & propter rei magnitudinem summopere Christianis inculcatam, consilium Dei reformando Iudæorum populo saluberrimum in danda lege fuit, non ut per gratiam sufficientem quæ adesset ipsis, eam observando recte

viverent, quod eos nondum posse prædicat, sed ut multitudine peccatorum, & magnitudine prævaricationum, quæ per legem quam implere non poterant, secutura sciebantur, eorum superbia frangeretur, qua sibi de justitia sua, præcipueque de viribus ad implendam legem sibi sufficientibus gloriabantur: ut convicto superbiorum fastu, & humilitate concepta, tandem aliquando agnoscerent, se ægros esse, legemque datam implere non posse; atque ita Dei misericordiam & Christi medicum gratiam sibi necessariam esse intelligerent, qua & præteritorum remissionem acciperent peccatorum & sufficientes vires per gratiam pro cavendis futuris fide Mediatoris, oratione, & gemitibus impetrarent. Qui scopus Dei, tantum abest ut sufficientem gratiam observandæ legis Iudæis affuisse supponat, ut potius è contrario convincat, nullo modo eis affuisse, sed istam viâ contendere superbiorum Beati elegisse, ut ad gratiæ observandæ legi sufficientem invocandam & impetrandam, propriæ infirmitatis atque insufficientiæ cognitione & confessione perduceret. Infirmitas illa verò inde nascitur, quod occulta rerum malorum concupiscentia per peccatum medullitus ingenita laboret animus, qua fit, ut in bona carnalia præcepta feratur, indeque excecatus, quid agendum sit videre non possit: & postquam agnoverit, rixa quadam à se divulgus viribus careat ad implendum id, quod sibi didicerit esse faciendum. Adversus igitur hoc malum lex data est, ut illud primum agnosceret, juxta illud Apostoli: *Per legem cognitio peccati. Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces.* Quem effectum legis supra latius ex Augustino declaravimus. Ex quo sequitur, ut consequenter agnoscat, se tempore præterito in multis male fecisse per ignorantiam, ita ut multis modis antea peccator fuerit, quem se esse nesciebat. Hinc de futuro sollicitus, ut penam sibi lege intentatam fugiat, sentit agnitam iam concupiscentiam sibi legem implere satagenti repugnare, molestissimeque suscitare prælium, quo propter magis accensum ex legis verito cupiditatis ardorem, se superari sentit, & prævaricationis accessu, multo deteriorem, scediorem majorisque supplicij reum fieri, quam ante fuit. Itaque ex una